

Missatge de Cap d'Any del cap de Govern

- MI Sr Xavier Espot Zamora-

Andorra la Vella, 31 de desembre del 2020

Dimarts vinent, la vigília del Dia de Reis, farà un any que ens va deixar l'escriptor Antoni Morell Mora. En un article publicat el mateix dia de la seva mort, en el que podria ben bé ser una barreja de testament i de profecia, qualificava aquest 2020 -que en aquell moment tot just començava- com "l'any de la prudència, comptant amb les emergències".

Als responsables polítics ens reclamava capacitat de reacció per resoldre qüestions emergents, com l'accés a l'habitatge; i prudència a l'hora d'encarar -amb determinació i perspectiva- els grans reptes de país, com la diversificació de l'economia o l'assoliment d'un acord d'associació amb la Unió Europea.

Dotze mesos després, el seu consell continua tenint plena vigència, malgrat que aquest 2020 ha estat un any que ha vingut a certificar la fi de moltes certes que crèiem absolutes. Però ¿quina divisa millor podríem trobar per fer front als temps actuals que aquesta combinació de prudència i de capacitat per gestionar les emergències?

Des del març passat hem viscut una situació sense precedents: una crisi sanitària mundial que ha capgirat des del detall més petit del nostre dia a dia fins als plantejaments socioeconòmics d'abast general. Una crisi sanitària que a casa nostra ha costat la vida a moltes persones, el record de les quals aquests dies és més viu que mai.

Aquestes no han estat unes festes de Nadal normals. Per a cap de nosaltres. Tots ens hem hagut d'adaptar a la situació i complir amb les mesures i recomanacions per lluitar contra la propagació de la pandèmia. Unes restriccions que -tot i l'horitzó d'esperança que obren les vacunes que molt aviat es començaran a distribuir- continuaran encara durant mesos.

Per això el meu sentiment predominant en aquesta nit de Cap d'Any -que, per la seva naturalesa, és un moment de fer balanç i bons propòsits- és un sentiment d'agraïment: Cap als professionals de la salut, que han estat i continuen estant a la primera línia de foc d'aquesta lluita; cap als centenars de voluntaris que ens han ajudat a gestionar el dia a dia de la crisi sanitària; cap a la gran majoria d'empreses, de professionals i de persones treballadores que estan mantenint viu el teixit

social del país en uns moments especialment difícils; i cap a la població en el seu conjunt, cap a les persones, totes i cadascuna de vosaltres, que heu sabut donar la millor cara de l'andorranitat: una cara cívica, solidària i responsable. Especialment les persones grans, que són les més vulnerables davant de la pandèmia; i les persones més petites, que han demostrat allò que la pedagoga italiana Maria Montessori va dir fa més d'un segle: que les nenes i els nens són capaços de comprendre, com a mínim, tot el que comprenem els adults.

Res del que s'ha fet -ni del que estem fent- per combatre la pandèmia seria possible sense la contribució indispensable de tots vosaltres. No hi ha cap llei, cap ordre governamental, cap full de ruta ni cap previsió que sigui efectiva sense la participació de les ciutadanes i els ciutadans.

Aquest agraïment que avui reitero cap a totes les persones que formen part d'Andorra també el vull traslladar a aquells que m'acompanyen en les tasques de govern: A tots els treballadors i servidors públics, als cònsols, al meu equip de Govern, a les persones que integren el Consell General, que van dipositar en nosaltres la seva confiança, i als coprínceps i els seus serveis, que han fet costat a Andorra en tot moment. Els últims dotze mesos ens han permès apreciar encara millor la importància de tenir unes institucions sòlides i estables.

Vull pensar que la profunditat i la duresa d'aquesta crisi ens ha reconciliat amb algunes veritats essencials que, tot i que no estaven oblidades, sí que havien quedat -en certa manera- en un segon pla: La necessitat vital de tenir uns bons serveis públics, l'actiu incalculable que suposa l'estabilitat política i institucional, la confiança en el criteri científic i la importància de tenir una societat civil organitzada.

La COVID-19 ens ha abocat, de manera inajornable, a atendre les qüestions més bàsiques. Potser sigui aquest el veritable missatge del Nadal: Saber valorar allò que realment importa. Precisament, a les portes de l'hivern, quan el paisatge s'ha desproveït de tot allò que és superflu i ens deixa veure sota una llum més clara allò que és essencial.

En els darrers mesos, l'essencial, l'urgent, l'inajornable, era la crisi sanitària i les seves conseqüències econòmiques i socials. Des de tots els estaments del país -públics i privats- s'ha treballat de forma incansable per atendre aquestes necessitats i crec que podem estar raonablement satisfets del grau de consens que els grans paquets de mesures han assolit al Consell General. Unes

mesures que han permès que el nostre teixit social i econòmic sobrevisqui davant una situació d'una gravetat que era inimaginable fa tan sols un any.

A la vegada, la irrupció de la pandèmia ha intensificat la urgència d'alguns problemes que ja teníem plantejats, com l'accés a l'habitatge. En aquest capítol, el Consell General va aprovar tot just fa unes setmanes un nou projecte de llei que ha de donar un impuls a la construcció de nous habitatges de lloguer que contribueixin a augmentar l'oferta i a reduir la pressió que suporta aquest mercat. Uns objectius que es veuran consolidats amb el projecte de llei de creació de l'Institut de l'Habitatge i del fons públic-privat per rehabilitar o construir habitatges que el Govern ja ha entrat a tràmit parlamentari.

Al costat d'allò que és urgent, a la vegada que atenem les situacions imprevistes i les incerteses, hem de seguir avançant en els reptes a llarg termini que tenim plantejats com a societat. Andorra ha de trobar el seu lloc en un nou món que estarà marcat per la sostenibilitat i la innovació. Això ja era una necessitat abans de la pandèmia, i ja formava part del nostre full de ruta, però ara -a més- ha de ser un dels fonaments de la reconstrucció un cop superem aquesta crisi.

Per això hem continuat treballant en l'impuls d'una economia verda, en la diversificació del nostre teixit productiu en clau d'innovació, en l'atracció d'inversió estrangera i de residents internacionals que aportin valor afegit i en el relleu dels sectors tradicionals -des de l'agricultura fins a les finances, passant pel turisme, el comerç o la construcció- per fer-los més sostenibles i més resistents.

Evidentment, un canvi d'aquesta envergadura no és senzill, ni ràpid. Però, tot i les dificultats que vivim i que viurem, ara tenim l'oportunitat d'encarar aquest canvi. Perquè hem vist que un model econòmic que sovint prioritzava la quantitat per sobre de la qualitat suposava un risc massa gran. De fet, alguns dels professionals i de les empreses del país ja havien intuït aquest canvi i s'hi estaven preparant. I el Govern els seguirà fent costat.

Perquè aquesta és l'Andorra que volem: Un país on els nostres sectors tradicionals es reinventin en clau de qualitat i d'excel·lència i on, a la vegada, siguem capaços de desenvolupar noves activitats vinculades a la innovació, la digitalització i la sostenibilitat.

És amb aquest esperit, pensant en aquesta Andorra equilibrada, que hem de culminar les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea. I que hem de seguir fent passos, com

la recent adhesió al Fons Monetari Internacional, que donin encara més credibilitat al nostre model social i econòmic.

Cal atendre la urgència i el curt termini; i a la vegada seguir avançant amb determinació, amb perseverança i amb altura de mires cap als grans horitzons. Encara no fa dues setmanes de la mort sobtada d'Òscar Ribas Reig, el primer cap de Govern. Molts dels canvis i de les reformes que estem duent a terme avui, Òscar Ribas ja les va plantejar fa 25 o 30 anys. Perquè ell sabia que Andorra podia accedir plenament a la modernitat sense perdre la seva autenticitat. És més: Ell sabia que, precisament per conservar i potenciar allò que ens fa autèntics i genuïns, hem de trobar un encaix en un món que evoluciona de forma constant; hem de ser part d'aquesta evolució.

És humà sentir vertigen davant dels canvis. Fins i tot és comprensible -a tots ens passa- mirar enrere i pensar que fa un any, o 15 anys o 25 anys, tot era menys complicat i la nostra prosperitat i el nostre benestar semblaven menys amenaçats. I això ens pot portar a pensar que potser el millor seria intentar quedar a raser de tots aquests canvis, aixoplugar-nos de manera precària tot esperant que passi la tempesta. Però si alguna cosa ens ha demostrat aquest any és que Andorra no és una bombolla, ni viu al marge del món; que els gran reptes del món són els nostres reptes -des d'una pandèmia fins al canvi climàtic- i que les grans oportunitats també són les nostres oportunitats.

Estem fent front a la COVID-19 amb encerts i amb desencerts -com tothom-, però també hem aconseguit suscitar l'admiració i el reconeixement per la forma com hem gestionat la lluita contra la pandèmia. I si estem sent capaços de superar aquesta dura prova -inesperada, a més, i sense precedents- no ens ha de fer por assumir canvis com la diversificació del model econòmic, l'accés al mercat interior europeu o la transició energètica.

Perquè en serem capaços. La meva convicció en les oportunitats de futur que tenim és encara més ferma avui, 31 de desembre, del que ho era l'1 de gener. L'entorn és més incert, l'horitzó és menys clar, les dificultats i els problemes s'han multiplicat, però Andorra és avui més madura, més responsable i més forta.

Malgrat no disposar de totes les respostes, tenim ara una previsió més clara que uns mesos enrere. Ara sabem que, gràcies a les campanyes de vacunació, anirem a poc a poc deixant enrere la situació d'excepcionalitat que ha presidit els últims nou mesos. Això no vol dir que no ens esperin encara

temps difícils; perquè les solucions als grans problemes són sempre complexes i no són mai immediates.

Com a país tenim un rumb traçat, del que volem, de cap a on volem anar; i sabem que tenim la capacitat de superar les dificultats, perquè ho hem estat fent al llarg de l'últim any. I sabeu també que davant dels temps encara difícils que vindran -difícils des d'un punt de vista sanitari, difícils per a l'economia, difícils per a la vida social i familiar- el Govern us farà costat. Perquè l'honor de ser un servidor públic no és quelcom intangible, eteri o simbòlic; sinó que es materialitza en decisions i en accions per fer costat a les persones.

Per a les dones i els homes del meu equip i per a mi ha estat un honor treballar per Andorra durant aquest any i és amb aquesta mateixa determinació i esperit de servei que us vull desitjar, en nom de tot el Govern, que acabeu de passar unes Bones Festes, que conserveu ben vives en la memòria aquelles persones que malauradament ja no estan entre nosaltres, i que tingueu un feliç i venturós 2021.